

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้กำหนดเสนอหัวข้อไว้ดังนี้ คือ

1. ความหมายของความต้องการของมนุษย์
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์
3. ความหมายและความสำคัญของวิชาจิตวิทยา
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความต้องการของมนุษย์

ความหมายของความต้องการของมนุษย์ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ คือ

บีแลนด์ และ แพสซอส (Beland and Passos 1975 : 13) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ คือ พลังตามธรรมชาติที่อยู่ใต้อิทธิพลต่อความคิด ความรู้ร่วมกับความรู้สึกและอารมณ์แสดงออกทางพฤติกรรม หรือความคิดเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ไม่พอใจจนกว่าจะเป็นที่พอใจ และความต้องการต่าง ๆ จะต้องเผชิญหน้ากับสิ่งมีชีวิตดำรงอยู่ได้.....ความต้องการนี้จะตอบสนองตั้งแต่ความต้องการสารชีวเคมี ความต้องการของเซลล์ ความต้องการของระบบ ความต้องการของจิตใจ ความต้องการการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และ ความต้องการทางสังคม

ครอน (Kron 1971 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลต้องการเพื่อการดำรงชีวิตหรือเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ของร่างกายภายในขอบเขตจำกัดของสังคม

เฮย์ และ แอนเดอร์สัน (Hay and Anderson 1963 : 96) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ(Needs) เป็น ความประสงค์(Wish) ความอยากได้(Want) ความปรารถนา(Desire) หรือ เป็นสภาวะขาดแคลนที่กระตุ้นให้บุคคลต้องแสวงหาหรือดำเนินการเพื่อให้ได้มา ถ้าหากไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการจะทำให้เกิดความผิดหวังหรือความคับข้องใจ(Frustration)

บอยล์ และ แจห์นส์ (Boyle and Jahns 1970 : 61) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ คือ สภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่จะให้เป็นไป

เลแกนส์ (Lagans 1964 : 92) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ คือ ความแตกต่างกันระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสภาพที่จะให้เป็นไปในอนาคต สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นหมายถึงสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่จะให้เป็นไปในอนาคตหมายถึงสภาพที่พึงประสงค์

สมพงษ์ เกษมลิน (2519 : 298-301) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการของมนุษย์ คือ มูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลที่เป็นพลังผลักดันให้มนุษย์เราต่อสู้ดิ้นรนโดยมีความทะเยอทะยาน (Ambition) มีอารมณ์ (Emotion) ความนึกคิด (Thinking) มีความหวัง (Hope) และความภาคภูมิใจ (Pride) ซึ่งขนาดแห่งความต้องการของมนุษย์แต่ละคนมีไม่เท่ากัน

สุรพล อรุณรัตน์ (2528 : 30) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะบันดาลให้คนมีความเจริญเติบโตหรือพัฒนาการในทุก ๆ ส่วนที่ประกอบเป็นอินทรีย์ของตน ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพหรือจิตภาพ อารมณ์ และสังคม ดังนั้นความต้องการของมนุษย์จึงถือว่าเป็นแรงขับที่สำคัญที่ทำให้เกิดพัฒนาการมากขึ้นเป็นความขาดแคลนที่กระตุ้นให้บุคคลแต่ละคนแสวงหาและดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มีนักวิจัยมากมายได้พยายามศึกษาเกี่ยวกับความต้องการที่แท้จริงของมนุษย์ และพบว่ามนุษย์โดยทั่วไปมีความต้องการที่แท้จริงอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก เป็นความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองโดยวิธีการตามธรรมชาติ

ประการที่สอง เป็นความต้องการที่จะรักษาสภาวะการสมดุลทางธรรมชาติของมนุษย์ และ ความต้องการของมนุษย์นั้นมักถูกกำหนดโดยสังคม สังคมกำหนดให้มนุษย์ที่อยู่ต่างฐานะกันมีความต้องการแตกต่างกัน (สุจิต ศิลารักษ์ 2527 : 52 อ้างถึงใน นรรณทิพา งามสม)

มาสโลว์ (Maslow) ได้จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้อย่างมีระเบียบ โดยมีลักษณะตามลำดับจากต่ำไปหาสูง ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Needs)
3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Needs)
4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs)

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization or Self-Realization)

สาระสำคัญของทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ขั้นของมนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากัน บุคคลแต่ละคนจะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการบำบัดความต้องการในแต่ละประเภทที่เกิดขึ้น ซึ่งการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในแต่ละลำดับขั้นก็มีความแตกต่างกันออกไป และความต้องการตั้งแต่ลำดับที่ 1 ถึง 5 จะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นต้น ๆ (สมพงษ์ เกษมสิน 2516 : 306)

ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพศึกษา

ความหมายของคำว่า วิชาชีพ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 755) หมายถึง อาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ความชำนาญ

ความหมายของ วิชาชีพ จากประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา (กรมวิชาการ 2518 : 106) หมายถึง อาชีพที่ต้องมีการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเป็นเวลาหลายปีและต้องมีมวลจริยธรรมยึดถือประจำอาชีพนั้น ๆ ด้วย

วิจิตร ศรีสอาน (2523 : 5) อธิบายว่า วิชาชีพประกอบด้วย 6 ลักษณะ ดังนี้

1. อาชีพนั้นต้องมีบริการให้แก่สังคมไม่ซ้ำซ้อนกับสาขาวิชาอื่น
2. อาชีพนั้นต้องมีอิสระในการดำเนินการเกี่ยวกับอาชีพ
3. อาชีพนั้นต้องมีบริการแก่สังคมโดยวิธีแห่งปัญญา
4. ผู้ที่ให้บริการหรือสมาชิกของวิชาชีพชั้นสูง จะได้รับการศึกษาในระดับสูง
5. ผู้ที่ใช้วิชาชีพชั้นสูงจะต้องประพฤติดี มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้น
6. ต้องมีสถาบันวิชาชีพเป็นแหล่งกลางที่จะสร้างสรรค์จรรยาบรรณความมั่นคงแห่งอาชีพของสมาชิก

อาชีพของสมาชิก

ละออ หุตางกูร (2516 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวถึงวิชาชีพไว้ว่า

วิชาชีพ เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกอาชีพซึ่งผู้ประกอบจำเป็นจะต้องได้รับการศึกษาในหลักสูตรเฉพาะจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงและมีคุณสมบัติครบถ้วน 3 ประการ ดังนี้

1. ให้บริการซึ่งมีลักษณะเฉพาะและจำเป็นแก่สังคมโดยผู้ให้บริการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และสังคมรับรองความสำคัญของบริการนั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์และจรรยา

ในการให้บริการไว้อย่างรัดกุม เนื่องรักษามาตรฐานของบริการและความเชื่อถือของสังคม

2. มีวิทยาการเฉพาะสาขาของตนซึ่งรวบรวมขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เนื้อเป็นเอกสารให้ศึกษา นิสูลจน์ ปรับปรุง ค้นคว้าเพิ่มเติม และก้าวหน้าทางวิทยาการต่อไปไม่หยุดยั้ง

3. เป็นแขนงวิชาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองและสามารถยึดเหนี่ยวสมาชิกให้เป็นสมาชิกของวิชาชีพนั้นตลอดไป มิใช่เป็นเพียงที่ฝึกหัดชั่วคราวระหว่างหางานอื่นหรือเป็นเพียงขั้นโครงการรับให้สมาชิกได้เข้าไปสู่วิชาอื่น

บิกซ์เลอร์ (Bixler 1959 : 1142) ได้ตั้งหลักเกณฑ์สำหรับวิชาชีพไว้ 7 ประการ คือ

1. วิชาชีพต้องใช้วิทยาการเฉพาะด้านในระดับการศึกษาขั้นสูงหรือมหาวิทยาลัย ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติวิชาชีพ

2. การปฏิบัติวิชาชีพจะขยายหรือเพิ่มความรู้อื่นใหม่จากการใช้ความรู้วิชาชีพนั้นในการปรับปรุงทั้งด้านการศึกษาและการบริการสม่ำเสมอโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือการวิจัย

3. การศึกษาวิชาชีพจะต้องอยู่ภายใต้การอารักขาของวงกรมมหาวิทยาลัย

4. วิชาชีพจะได้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอันเป็นบริการที่จำเป็นต่อสวัสดิภาพของชีวิตมนุษย์และสังคม

5. วิชาชีพจะต้องปฏิบัติงานอย่างมีอิสระภายใต้นโยบายและการปกครองของผู้มีวิชาชีพเดียวกัน

6. วิชาชีพจะต้องเรียกร้องและชักจูงความสนใจของผู้สมัครเข้าเรียนที่มีสติปัญญาและคุณธรรม ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้เหนือกว่าการยังชีพหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเพราะได้ตระหนักแล้วว่าตนได้เลือกอาชีพนี้เป็นงานประจำชีวิต

7. วิชาชีพจะต้องพยายามต่อสู้เพื่อขจัดขบวนการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อให้ได้มาซึ่งความเสรีภาพในการปฏิบัติ มีโอกาสที่จะเจริญเติบโตในความรู้และการปฏิบัติวิชาชีพรวมทั้งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ฮอย (Hoyle 1969 : 80) กล่าวว่า การสอนที่จะเป็นวิชาชีพชั้นสูงได้นั้นต้องเป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่สังคม ใช้วิธีแห่งปัญญาในการประกอบวิชาชีพ มีการเพิ่มพูนทางวิชาการและฝึกอบรมตลอดเวลา มีอิสระในการปกครองตนเอง มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและต้องมีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

จากหลักเกณฑ์ของวิชาชีพดังกล่าวผลศึกษาจัดเป็นวิชาชีพแนวหนึ่งทางการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลในชาติให้มีพัฒนาการที่ศิครบถ้วนในทุก ๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นบุคคลที่สมบูรณ์และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป วิชาชีพผลศึกษาเป็นวิชาชีพที่ให้บริการสังคมด้วยวิธีการทางปัญญาไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น ผู้ให้บริการทางด้านผลศึกษาจะยึดถือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของครูผลศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีครูสภาและสมาคมผลศึกษา ผลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทยเป็นสถาบันวิชาชีพคอยจรรโลงความมั่นคงแห่งวิชาชีพของสมาชิก นอกจากนี้ผลศึกษายังมีการให้การศึกษาในระดับสูง เมื่อพิจารณาจากหลักสูตรการศึกษาทางด้านผลศึกษาในมหาวิทยาลัยตามหลักสูตร 4 ปีแล้ว จะเห็นว่าผู้รับการศึกษาทางด้านผลศึกษาจะต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต โดยให้เรียนวิชานั้นฐานทั่วไป 35 หน่วยกิต วิชาการศึกษา 36 หน่วยกิต วิชาเอกผลศึกษา ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต นอกจากนั้นเป็นวิชาโทหรือวิชาเลือกเสรี ดังนั้นอาชีพที่แท้จริงคือ อาชีพทางการศึกษาหรืออาชีพครูซึ่งกำหนดให้เรียน 1 ใน 3 ของหน่วยกิตทั้งหมด ผลศึกษาเป็นศาสตร์ที่เรียนเป็นวิชาเอกและกำหนดให้เรียน 1 ใน 3 ของหน่วยกิตทั้งหมดเช่นเดียวกัน ผลศึกษาจึงเป็นศาสตร์ที่ใช้ประกอบอาชีพเสริมกับอาชีพครูโดยที่ครูผลศึกษาหรือผู้ที่ศึกษาทางด้านผลศึกษาเท่านั้นจึงจะเข้าใจปรัชญาและวิธีสอนต่าง ๆ ของผลศึกษาได้ดีกว่าผู้อื่น ครูสาขาวิชาอื่นจะสอนวิชาผลศึกษาได้ไม่ดีเท่ากับครูผลศึกษา ผลศึกษาจึงเป็นวิชาชีพอีกแนวหนึ่ง (เจริญ แสงนั๊กดี 2527 : 28-29)

สถาบันที่คอยจรรโลงความมั่นคงแห่งวิชาชีพของครูผลศึกษา มีดังนี้

1. ครูสภา ครูสภาเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการที่ถูกกำหนดขึ้นตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เป็นสถาบันวิชาชีพของครูระดับชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ 2527 : 79)

1.1 ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลและการประเมินผล การศึกษา การนิเทศการศึกษาและเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา

1.2 ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู วิจารณ์โทษครูผู้ประพฤตินิโคต และวิจารณ์คำร้องทุกข์ของครู

1.3 นิทักษ์สิทธิของครูในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

1.4 ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร

1.5 พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณภาพ และประสิทธิภาพของครู

นอกจากนี้กฎหมายยังระบุให้ผู้มีอาชีพครูทุกคนเป็นสมาชิกของคุรุสภา โดยคุรุสภามีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมซึ่งเท่ากับว่าจะต้องได้รับอนุญาตจากคุรุสภาก่อนจึงจะประกอบอาชีพครูได้

2. สมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย (ส.พ.ส.ท.) เป็นสมาคมทางวิชาการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2507 โดยมีคณะกรรมการบริหารสมาคมมาโดยตลอด ปัจจุบันสมาคมมีสำนักงานตั้งอยู่ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา สนามกีฬาแห่งชาติ วัตถุประสงค์ของสมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย มีดังต่อไปนี้คือ (ส.พ.ส.ท. 2529 : หลังปกใน)

- 2.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก
- 2.2 ศึกษาและวิจัยวิชาสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ
- 2.3 ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ
- 2.4 เป็นศูนย์การติดต่อและร่วมมือกับองค์การและสมาคมที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันทั้งในประเทศและนอกประเทศ

2.5 ส่งเสริมให้สมาชิกได้ปฏิบัติงานหรือศึกษาวิชาสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการทั้งในและนอกประเทศ

สมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการมีคณะกรรมการบริหารงาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสมาคมและอุดมการณ์ของการพลศึกษามาโดยตลอด สมาคมพยายามพัฒนาวิชาการด้านสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการของสมาชิกตลอดเวลา โดยมีการประชุมแห่งชาติทุกปี ตลอดจนการประชุมสัมมนาระหว่างประเทศและได้มีการออกวารสาร การให้ทุนการวิจัย ซึ่งล้วนเป็นการพัฒนาและยกระดับวิชาชีพทั้งสิ้น ปัจจุบันสมาชิกของสมาคมยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ทำให้วิชาชีพขาดความเป็นปึกแผ่นทั้ง ๆ ที่การเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพนั้นมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในวิชาชีพเองรวมทั้งยังเป็นแนวทางที่จะช่วยให้วิชาชีพสามารถพัฒนาตัวเองให้เจริญรุดหน้าต่อไปได้

เพพ และ มีนส์ (Pape and Means 1962 : 26-30) พูดถึงการเตรียมตัวสำหรับผู้ที่จะมีอาชีพเป็นนักพลศึกษาว่า

"ท่านจะต้องมีโอกาสเข้าร่วมกับสถาบันวิชาชีพพลศึกษาซึ่งมีกิจกรรมในการอยู่ค่าย และจะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอช่วยให้เกิดพัฒนาการกว้างไกลในแนวความคิดเกี่ยวกับอาชีพเมื่อมุ่งไปสู่ความเป็นผู้นำในด้านนี้ มีโอกาสที่จะติดต่อกับคนหลายระดับ ได้มีโอกาสสังเกตการทำงาน ซึ่ง

จำเป็นในการเตรียมตัวที่จะเป็นผู้นำต่อไป”

และเนื่องจากผลศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาของชาติ การสร้างความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพผลศึกษาจึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของบุคคลในวิชาชีพผลศึกษาทุกคนที่จะต้องร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาทางการศึกษาในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพครูผลศึกษาไว้อีกดังต่อไปนี้

คอตทรี (Daughtrey 1973 : 79) กล่าวถึงครูผลศึกษาที่ดีว่า

1. มีบุคลิกภาพที่ดี ลักษณะดี อารมณ์มั่นคง
2. มีความรู้ทางด้านผลศึกษามาก่อน
3. มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมกว้างขวาง
4. เข้าใจและพอใจในสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการสอน
5. สนใจเด็กมากกว่าสอนเนื้อหา
6. มีความรู้เกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กและพัฒนาการของเด็ก
7. มีความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก เพื่อนครู ผู้ปกครอง
8. เข้าใจในหน้าที่ของงานผลศึกษาตามหลักสูตรกำหนด และสนใจโปรแกรม

ทั้งหมดของโรงเรียน

9. สนใจวิชาชีพของตนเอง และพยายามปรับปรุงวิชาชีพ
10. สามารถบอกความหมายของผลศึกษาแก่คนอื่น ๆ
11. สาธิตกิจกรรมที่น่าพอใจแก่เด็ก
12. สามารถสาธิตทักษะเบื้องต้น การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของกิจกรรมผลศึกษา
13. มีความอิสระ ยุติธรรม เคารพต่อนักเรียนทุกคนโดยเฉพาะเด็กพิการและเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าปกติ

บาร์เลย์ และ ฟิลด์ (Baley and Field 1976 : 40) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครูผลศึกษาไว้ดังนี้

1. มีศรัทธาในคุณค่าของการสอนและความเป็นผู้นำ
2. ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับผู้อื่น
3. มีบุคลิกภาพดี
4. เข้าใจเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และยกย่องในคุณค่าของผลเมืองดี

5. เข้าใจสังคม
6. เอาใจใส่ชุมชน
7. สนใจในความเหมาะสมของการสอนและการนำ
8. ฉลาด
9. มีสุขภาพดี
10. เลียงดี ชัดเจน ชยันนุค
11. ใช้ภาษาได้ดี
12. มีอารมณ์ขัน
13. มีความกระตือรือร้นอย่างเพียงพอ

บุชเชอร์ (Bucher 1979 : 422-424) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่ดี
 เกี่ยวกับการสอน มี 6 ข้อคือ

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
3. มีอารมณ์ขัน
4. มีสุขภาพทางกายและทางจิตดี
5. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
6. เป็นผู้นำกลุ่ม

นอกจากนั้น บุชเชอร์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของครูพลศึกษา คือ

1. ต้องจบจากโรงเรียน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่ทำการสอนพลศึกษามาโดยตรง
2. ฉลาดและมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์
3. สามารถพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้ดี
4. มีสุขภาพดี
5. มีบุคลิกภาพดีสมกับเป็นครู
6. มีความสนใจในการสอน
7. มีความสามารถในการเคลื่อนไหวได้ดี
8. ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
9. มีอารมณ์ขัน

วรดักดี เพียรชอบ (2523 : 38-47) กล่าวว่า ครูพลศึกษาต้องมีลักษณะพิเศษกว่าครูอื่น ๆ ครูพลศึกษาที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่และภาระกิจทางพลศึกษาได้ดี และมีประสิทธิภาพ ควรจะมีลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ดีทั้งวิชาการทั่วไป วิชาครูและวิชาพลศึกษา
2. เป็นผู้มีความศรัทธาในวิชาชีพอย่างแท้จริง โดย
  - 2.1 เป็นผู้อยากรู้ อยากเห็น ด้วยการพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ในวิชาพลศึกษา เพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ
  - 2.2 เป็นผู้มีความภูมิใจในวิชาพลศึกษาและมีความจงรักภักดีต่อวิชาพลศึกษา ด้วยการปฏิบัติตามอุดมคติของวิชาพลศึกษา
  - 2.3 อุทิศตนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการเรียนพลศึกษาของนักเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจและจริงจัง
  - 2.4 เป็นผู้ที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อวิชาพลศึกษาด้วยการทำนุบำรุงวิชาพลศึกษาให้เป็นสาขาวิชาที่มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ
  - 2.5 เป็นผู้ที่มีความสนใจในสถาบันวิชาชีพด้วยการเป็นสมาชิกของสถาบันวิชาชีพ
  - 2.6 เป็นผู้ยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาพลศึกษาและสามารถปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด
3. เป็นผู้มีความรู้สึกในความรับผิดชอบสูง
4. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกระตือรือร้น
5. เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์รวมทั้งแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด ถูกต้องและเหมาะสมกับเวลา ตลอดจนการออกกำลังกายเป็นประจำเพื่อให้ร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับสมรรถภาพที่สูงอยู่เสมอ
6. เป็นผู้มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
7. เป็นผู้ที่มีรักเด็ก มีอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2519 ไผจิตร สหัสจินดา (2519 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของครูอาจารย์ในการบริการของวิทยาลัยครูสกลนคร พบว่า ในด้านการอบรม ครูประจำการครูต้องการให้เปิดการอบรมภาคฤดูร้อนทุกวิชาและเห็นว่าการขยายงานด้านบริการ วิชาการของวิทยาลัยครูสกลนครไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู

ในปี พ.ศ. 2521 สุพจน์ ศุภกุล (2521 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพของ ครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองจำนวน 587 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพ ของครูมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่มไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้บริหารและ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการครูที่มีสมรรถภาพด้านหลักสูตรและการสอนมากที่สุด ส่วน กลุ่มครูและนักเรียนต้องการครูที่มีสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียนมากที่สุด

ในปี พ.ศ. 2522 วีรเวช ปะทะยศ (2522 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศวิชาผลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาผลศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาผลศึกษาต้องการได้รับความ ช่วยเหลือจากผลศึกษานิเทศก์โดย

1. ช่วยแนะนำวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ต้องการได้รับเอกสารคู่มือต่าง ๆ ทางผลศึกษา
2. ช่วยแนะนำในการผลิตอุปกรณ์ผลศึกษาขึ้นใช้เอง
3. ช่วยหารายได้พิเศษมาปรับปรุงด้านอุปกรณ์และสถานที่ทางผลศึกษา
4. ช่วยกระตุ้นให้ทางโรงเรียนปรับปรุงโครงการสอนและกิจกรรมผลศึกษา
5. ช่วยเป็นสื่อกลางในการประสานงานติดต่อเกี่ยวกับกิจการด้านผลศึกษา และ กิจาต่าง ๆ ของโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับทางโรงเรียนชี้แจงโปรแกรม การนิเทศก์และวิธีการเยี่ยมนิเทศก์ให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า
6. ช่วยด้านการบริการชุมชนของทางโรงเรียนในด้านผลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ และลูกเสือ จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการแก่ครูผู้สอนวิชาผลศึกษา

นอกจากนั้นครูใหญ่และครูพลศึกษาต้องการให้พลศึกษานิเทศก์เป็นคนตรงต่อเวลา ชยัน และอุทิศเวลาให้กับงาน กระทั่งหรือวัน สนใจงานนิเทศ มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองกาลไกล และควรเป็นผู้ผ่านการศึกษามรรมิวิชา หลักและวิธีการสอน พลศึกษา และวิชาการนิเทศทางพลศึกษา

ในปีเดียวกัน ทวี ชำนินอก (2522 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 101 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ภาษาไทยต้องการให้มีการฝึกอบรมและนิเทศการสอนมากเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา การปรับปรุงวิธีการสอน หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการและวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน

ในปี พ.ศ. 2524 นัชรี ศิลปไชย (2524 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการทางด้านการนิเทศของครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการเรียนการสอน ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์จัดให้มีการอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยจัดหาและแนะนำตำราเรียน ช่วยแนะนำวิธีสอนแบบแปลก ๆ
2. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ต้องการให้ช่วยจัดหาอุปกรณ์กีฬาที่ทางโรงเรียนขาดแคลน จัดหาวัสดุที่สูญอุปกรณ์ประกอบการสอน
3. ด้านการประเมินผล ต้องการให้จัดประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ต้องการให้ยกระดับมาตรฐานทางกีฬาของโรงเรียน ให้คำแนะนำในการจัดการแข่งขันกีฬาและช่วยประสานงานกับฝ่ายบริหาร ชนิดของการนิเทศ ต้องการให้มีการนิเทศแบบ เชื่อม เชื้อน

ในปี พ.ศ. 2525 เขียน จงฤทธิพร (2525 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน 343 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ต้องการให้มีการอบรมหรือนิเทศการสอนในเรื่องการสร้างข้อสอบวัดทักษะในด้านต่าง ๆ การใช้และการซ่อมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ วิธีสอนตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้อารยวิชา การประเมินผลการเรียนรู้อารยวิชา ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาใน

ชุมชนและหลักสูตร

2. ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการใช้หลักสูตรและเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์วิธีสอนและเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล
3. ครูวิทยาศาสตร์มีปัญหาในการใช้สื่อและวัสดุประกอบการสอนน้อย แต่ต้องการใช้สื่อและวัสดุสารประกอบการสอนมาก
4. ครูวิทยาศาสตร์ต้องการวิธีการนิเทศการสอนในเรื่องการศึกษานอกสถานที่ การประชุมปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการ
5. ผู้นิเทศก์การสอนที่ครูวิทยาศาสตร์ต้องการควรเป็นวิทยากรจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ
6. คุณสมบัติของผู้นิเทศก์การสอนที่ครูพลศึกษาต้องการคือผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการทำงานสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน

ในปี พ.ศ. 2527 ฤดี ภูมิภูถาวร (2527 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการสมรรถภาพการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 5 กลุ่มในเขตการศึกษา 4 จำนวน 308 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการที่จะเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้าน การวางแผนการสอน ทักษะการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และวิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอนในระดับมาก

ในปี พ.ศ. 2528 ฮี้น ศรีวรรณ (2528 : ๖) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูภาษาอังกฤษมีความต้องการการพัฒนาความสามารถในการสอนในระดับมากเกี่ยวกับ
  - หลักสูตร ทักษะ และเนื้อหาภาษาอังกฤษ
  - การดำเนินการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
  - การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
  - การวัดและการประเมินผล

2. รูปแบบและสถานที่ในการพัฒนาความสามารถในการสอน ครูภาษาอังกฤษต้องการที่จะพัฒนาความสามารถโดย การเข้ารับการอบรมจากสถาบันสอนภาษาอังกฤษขององค์การต่างประเทศเป็นอันดับแรก และต้องการวิทยากรที่เป็นอาจารย์จากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2530 สุทัศน์ เหล่าทอง (2530 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการพัฒนาด้านวิชาชีพของครูผลึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูผลึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวน 364 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผลึกษามีความต้องการการพัฒนาด้านวิชาชีพในระดับมากเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ
  - ด้านการเรียนการสอน
  - ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน
  - ด้านการเคารพนโยบายและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
  - ด้านความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ
2. รูปแบบและสถานที่ในการพัฒนาด้านวิชาชีพของครูผลึกษา ครูผลึกษาต้องการเข้ารับการอบรมจากสมาคมผู้ศึกษา ผลึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทยเป็นอันดับแรก และต้องการวิทยากรที่เป็นศึกษานิเทศก์จากหน่วยศึกษานิเทศก์กรมผลึกษามากเป็นอันดับแรก

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1981 เอชวาเวเรีย (Echevaria 1981 : 1105) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมของครูประจำการตามการรับรู้ของครูและครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศเปอร์โตริโก โดยศึกษาความต้องการการฝึกอบรมของครู 7 ประเด็นคือ

1. การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
2. การเตรียมการสอน
3. การดำเนินการสอน
4. การปฏิบัติงานบริหาร
5. การสื่อความหมายและมนุษยสัมพันธ์
6. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล

7. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของครูสอนและครูใหญ่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการเตรียมการสอนว่าเป็นเรื่องที่ต้องการการอบรมมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการดำเนินการสอน

ในปีเดียวกัน เฟลมมิง (Fleming 1981 : 3798) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดำเนินการสอนตามเอกภาพ โดยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนและครูใหญ่ จำนวน 183 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถที่ต้องการพัฒนามากที่สุดเป็นเรื่องมนุษย์สัมพันธ์และการสร้างแรงจูงใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ครูส่วนใหญ่ระบุว่ายังไม่ได้รับการฝึกอบรมมากเท่าที่ต้องการ

ในปี ค.ศ. 1983 ทอทเทน (Totten 1983 : 1287) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมของครูประจำการในระดับมิดเดิร์นเกรดตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร โดยรวบรวมข้อมูลจากครูและผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 121 โรงเรียนในรัฐอริโซนา ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าความสามารถในการสอนที่สำคัญที่ต้องการพัฒนาได้แก่เรื่อง เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ การสอนตามเอกภาพ การใช้คอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน วิธีการพัฒนาความสามารถคือ การสัมมนา การนิเทศการสอนแบบคลินิค การประชุมปฏิบัติการ สังเกตการสอนจากโรงเรียนอื่น และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เมื่อจัดตามกลุ่มอายุแล้วพบว่ากลุ่มผู้มีอายุ 40 ปีลงมาเห็นว่าความสามารถในการสอนที่สำคัญได้แก่ เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ การสอนตามเอกภาพ จิตวิทยาวัยรุ่น และการประเมินผลมาตรฐานนักเรียน

ในปี ค.ศ. 1984 เคอร์ (Kerr 1984 : 2329) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาความสามารถในวิชาชีพการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ในวิทยาลัยที่เลือกสรรแล้ว โดยแจกแบบสอบถามไปยังอาจารย์ที่ทำการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยกฎหมายที่ได้รับรางวัลรองวิทยฐานะจากสมาคมเนติบัณฑิตอเมริกา รัฐอินเดียนา โอไฮโอ และเคนตักกี จำนวน 426 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ การสร้างแรงจูงใจ อันดับรองลงมาได้แก่ วิธีการสอนแบบต่าง ๆ กิจกรรมทางวิชาการ การเขียนและการนิพนธ์ผลงานทางวิชาการ ส่วนวิธีการพัฒนาความสามารถที่ต้องการได้แก่ การสัมมนาภายในมหาวิทยาลัย การสัมมนาภายนอกมหาวิทยาลัย การประชุมปฏิบัติการ

ในปีเดียวกัน เดวิส (Davis 1984 : 815) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ของครูใหญ่เกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมครูประจำการของครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครู

และครูใหญ่จำนวน 1,390 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษาให้ความสำคัญกับตัวแปรคือ พฤติกรรมนักเรียน การสอน งานบริหาร การสื่อสาร และทักษะส่วนบุคคลสูงกว่าครูมัธยมศึกษา และในความคิดเห็นของครูใหญ่พบว่า ครูใหญ่ระดับมัธยมให้ความสำคัญกับตัวแปรเหล่านั้นมากกว่า ครูใหญ่ระดับประถมศึกษา และยังพบว่าครูที่ทำงานมานานมีความต้องการการฝึกอบรมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย